

The training system of management and command in the armed forces with an emphasis on the school of Martyr Soleimani

behnam rashidizadeh¹, Ali Asghar nasiri², mohammad shabdini pashaki³

Abstract

The training system plays a significant role in the management and command of an organization and institution in obtaining its goals. In this regard, managers and commanders play a significant role. Achieving this goal requires the application of a training system in the organization and institution. In the meantime, it is very important to pay attention to the training policy of Martyr Soleimani's management and command as a method school. Despite of its importance and necessity, no research has been done that has designed the training system of management and command in the armed forces based on the school of Martyr Soleimani. Therefore, this research aims to extract the management and command training system of the armed forces based on the training policy of Martyr Soleimani in management and command. The results of the research, which were carried out using thematic analysis and inferential analytical methods and the fish tool, indicate that sincerity and simplicity in the field of personality, faith and spirituality in the field of belief, Velayat stewardship, knowing the enemy and struggling against him (revolutionary vision) in the political field, philanthropy and helping people in the social field, and job commitment and jihad performance in the field of management and command, especially in the school of Martyr Soleimani, are among the most important indicators of the training system of management and command for the armed forces that are considered to play a significant role in the material and spiritual growth of managers and commanders in performing organizational duties.

Keywords: *Training System, Management, Command, Armed Forces, Martyr Soleimani's school.*

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

-
- 1 - Assistant Professor and Faculty Member of Imam Saadegh (as) Researching Institute of Islamic Sciences, Tehran, Iran
 - 2- Assistant Professor and Faculty Member of Islamic Educational Department, Shahroud University of Technology, Iran
 - 3 - Assistant Professor and Faculty Member of Imam Saadegh (as) Researching Institute of Islamic Sciences, Tehran, Iran

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

بهنام رشیدی زاده^۱، علی اصغر نصیری^۲، محمد شبدینی پاشاکی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

چکیده

نظام تربیتی در مدیریت و فرماندهی یک سازمان و نهاد، نقش مهمی در تحقق اهداف آن بر عهده دارند. در این راستا مدیران و فرماندهان نقش بسزایی ایفا می کنند. تحقق این مهم نیازمند کاربرد نظام تربیتی در سازمان و نهاد می باشد. در این بین، توجه به مکتب شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب الگوساز بسیار حائز اهمیت می باشد. علیرغم اهمیت و ضرورت مذکور تاکنون پژوهشی که نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح را مبتنی بر مکتب شهید سلیمانی طراحی کرده باشد، صورت نگرفته است. لذا این پژوهش در صدد است تا مبتنی بر مکتب شهید سلیمانی در مدیریت و فرماندهی، نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی نیروهای مسلح را استخراج نماید. نتایج این پژوهش که با استفاده از روش تحلیل مضمون و بهره گیری از روش تحلیلی استنباطی و با استفاده از ابزار فیش برداری انجام شده است، حاکی از آن است که اخلاص و ساده زیستی در حوزه شخصیتی؛ ایمان و معنویت در حوزه اعتقادی؛ ولایت مداری، دشمن شناسی و دشمن ستیزی (بصیرت انقلابی) در حوزه سیاسی؛ مردم دوستی و مردم یاری در حوزه اجتماعی و تعهد شغلی و عملکرد جهادی در حوزه مدیریتی و فرماندهی به ویژه در مکتب شهید سلیمانی، از جمله مهمترین شاخصه های نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح به شمار می آیند که نقش بسزایی در رشد مادی و معنوی مدیران و فرماندهان ایفا می کنند.

کلید واژه ها: نظام تربیتی، مدیریت، فرماندهی، نیروهای مسلح، مکتب شهید سلیمانی.

۱- استادیار و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، تهران، ایران؛ (نویسنده مسئول).

۲- استادیار و عضو هیات علمی گروه معارف اسلامی دانشگاه صنعتی شاهرود، ایران.

۳- استادیار و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، تهران، ایران.

۱- مقدمه و بیان مسئله

تربیت، نقشی اساسی و محوری در ارتقای زندگی بشری دارد. این مهم در افزایش کیفیت زندگی فردی، اجتماعی و سازمانی فرد بسیار اثرگذار و تعیین کننده می باشد. بر این اساس، عملکرد موفق جریان تربیت، لازمه تداوم و فراهم نمودن زمینه های تحقق اهداف تعیین شده همه نهادهای اجتماعی از جمله سازمان های نظامی می باشد. داشتن مدیران و فرماندهان کارآمد و لایق از جمله نگرانی های مهم دولت ها با هدف افزایش ظرفیت توسعه و بالندگی خویش می باشد (دهقانی پوده و پاشایی، ۱۳۹۹: ۱۴). دگرگونی و تنزیه جامعه انسانی، همواره از نیازمندی های اساسی جهت پویایی آن جامعه می باشد؛ در این میان مدیران از جمله ارکان اساسی این دگرگونی و تنزیه جامعه هستند. چراکه اثرگذاری کلام مدیران مستلزم ابتنای رفتار آنان بر اعتقادات و اصول می باشد. بر این اساس، در جریان فعالیت های فرهنگی، هیچ فرآیندی مهم تر از نهاد تربیت نمی باشد؛ بلکه تربیت به مثابه جریانی فراگیر، جهت دهنده و مبنای اساسی دیگر نهادهای اجتماعی به شمار می رود. لذا توفیق نهادها و سازمان های اجتماعی از جمله سازمان های نظامی و نهادهای انقلابی در تحقق اهداف خود نیازمند طراحی یک نظام تربیتی (به ویژه در سطح فرماندهان و مدیران عالی) می باشد؛ بنابراین از آنجا که مدیران و فرماندهان به عنوان گردانندگان اصلی سازمان، نقش بسزایی در این مسیر ایفا می کنند، ضروری است عملکرد و شایستگی های فرماندهان و مدیران نیروهای مسلح در انجام مأموریت خطیرشان، مورد ارزیابی دقیق قرار گیرد. لذاست که ارزیابی عملکرد فرماندهان و مدیران پیوسته به مثابه موضوعی اساسی حائز اهمیت می باشد (اسکندری و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۹). این مهم، نیازمند الگویی برآمده از ارزش ها و آموزه های اسلامی و بومی ایران اسلامی می باشد. مراجعه به عملکرد تربیتی مدیران و فرماندهان موفق از جمله روش هایی است که در طراحی الگوی مذکور می تواند راهگشا باشد. در این بین، توجه به مشی تربیتی مدیریت و فرماندهی شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب الگوساز بسیار حائز اهمیت است؛ چراکه مکتب شهید سلیمانی، مدل و الگویی محسوب می شود که تجسم رفتار دینی، اخلاقی مدیریتی را در ابعاد مختلف نشان داده است. شهید سلیمانی که از منظر مقام معظم رهبری، تربیت یافته مکتب امام خمینی (ره) است، نماد مدیر و فرمانده ای با هویت ایرانی و اسلامی و دارای سبک

مدیریتی حکیمانه است. سبکی مبتنی بر توحید و اراده‌ای پولادین برای رسیدن به اهداف متعالی و با دشمن‌شناسی و بصیرت انقلابی که با انتخاب بهترین ابزارها و شیوه‌ها، ضمن تبدیل تهدیدات به فرصت، هیچ‌گاه از استقلال و آرمان‌های اسلامی عقب‌نشست. با توجه به این اوصاف بود که مقام معظم رهبری درباره شهید سلیمانی فرمودند: «به شهید حاج قاسم به چشم یک فرد نگاه نکنیم؛ به چشم یک مکتب، یک راه و یک مدرسه درس‌آموز نگاه کنیم» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۸/۱۰/۲۷).

بررسی مطالعات گذشته و نیز وضعیت موجود از یک‌جمله در زمینه موضوع این مقاله، یعنی عدم وجود نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح به‌ویژه از منظر شهید سلیمانی حکایت دارد که این امر، نشان‌دهنده ضرورت پرداختن به این موضوع است. انجام این پژوهش ضمن پر کردن خلأ پژوهشی موجود و زمینه‌سازی برای پژوهش‌های تکمیلی، در ترویج، کاربست و عملیاتی شدن مثنی تربیتی مدیریت و فرماندهی شهید سلیمانی در مجموعه نیروهای مسلح مفید فایده می‌باشد؛ بنابراین با توجه به ضرورت و اهمیت مذکور، هدف اصلی در این مقاله احصاء نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی می‌باشد. با استفاده از تلفیقی از روش تحلیل مضمون و روش مطالعه پژوهشی (استنباطی)، رسیدن به هدف این مقاله دنبال خواهد شد. به همین منظور در ابتدا در قسمت ادبیات موضوع، مفاهیم کلیدی بحث بیان شده و سپس روش‌شناسی بحث ذکر می‌شود. در بخش یافته‌های پژوهش و تحلیل نیز با کاربست روش‌های مذکور، مضامینی که بر نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در مکتب شهید سلیمانی دلالت دارد، استخراج و سپس تبیین می‌گردد. در پایان نیز نتایج این پژوهش متناسب با هدف و سؤال اصلی بیان می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

سؤال تحقیق: شاخصه‌های نظام تربیتی فرماندهی و مدیریت در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی چیست؟

۲- مبانی نظری و ادبیات تحقیق

۲-۱- تعریف مفاهیم و اصطلاحات

۲-۱-۱- مدیریت

مدیر در معنای لغوی به «گرداننده، دوردهنده» (دهخدا، ۱۳۷۷: ۵۷۵)، «رئیس و فرماندار» (معلوف، ۱۳۷۷: ۵۸۸) تعریف شده است. در اصطلاح به شخصی اطلاق می‌گردد که توانایی هماهنگ‌سازی و سازمان‌دهندگی شایسته فعالیت‌های افراد برای رسیدن به هدف یا اهداف معین را دارد (دهقانی پوده و پاشایی هولاسو، ۱۳۹۹: ۳۲). به عبارت دیگر به هنر، روش و سازوکاری برای هدایت، هماهنگی، نظارت بر دیگران با بهره‌گیری از همه منابع و امکانات در راستای رسیدن به مأموریت، رسالت و اهداف مطلوب سازمانی با حداکثر کارایی را مدیریت می‌گویند (سلطانی، ۱۳۹۴: ۷).

۲-۱-۲- فرماندهی

فرمانده در معنای لغوی به «کسی که حکم و فرمان می‌دهد»، اطلاق می‌گردد و در معنای اصطلاحی نیز به کسی گفته می‌شود که چند واحد نظامی، تحت فرمان وی باشد (دهخدا، ۱۳۷۷: ۴۰۱). فرماندهی طبق تعریف سازمان ناتو، بر قدرتی اطلاق می‌گردد که به یکی از اعضای نیروهای نظامی با هدف هدایت، هماهنگی و کنترل نیروها محول می‌گردد (معدنی و میری، ۱۳۹۸: ۱۱۷). برخی نیز فرماندهی نظامی را هنری اکتسابی تلقی می‌کنند که مطالعه، مشاهده، به کارگیری تجربه در حصول و گسترش آن نقش دارد و در عین حال نیز آن را به لحاظ سازمانی قدرتی می‌دانند که به یکی از افراد عضو نیروهای مسلح، برای هدایت، هماهنگی و کنترل نیروهای نظامی سپرده می‌شود (زارعی محمودآبادی و شاکر اردکانی، ۱۳۹۷: ۱۳۲). در ماده ۸ آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح نیز، فرماندهی بر اختیاری اطلاق شده است که یک فرد در خدمت، به سبب شغل یا درجه و مسئولیتش در راستای انجام مأموریت محوله دارا می‌باشد (آیین‌نامه انضباطی

نیروهای مسلح، ۱۳۶۹:۱۴). از دیدگاه مقام معظم رهبری نیز «فرماندهی یک امر معنوی، یک نوع رهبری، یک نوع اداره همه جانبه و یک چیز متکی به ذهن و احساس و عمل و جسم و روح و با سازماندهی و شکل سازمانی صحیح است» (مقام معظم رهبری، ۱۳۶۹/۱۰/۲۲).

۲-۱-۳- تربیت

تربیت در لغت به معنای رشد دادن، بالا آوردن، افزودن آمده است. واژه تربیت در صورتی که از ریشه رباً گرفته شده باشد، بر رشد جسمانی و در صورت ریشه داشتن از ربب، بر رشد معنوی و روحی اشاره دارد (ابن منظور، ۱۹۹۲:۱۲۸). تربیت در معنای اصطلاحی نیز به معنای تأثیر و نفوذی می باشد که با نقشه و طراحی معین انجام می گردد (هوشیار، ۱۳۳۵:۲۰). حرکت به سوی کمال آدمیزاد (شکوهی، ۱۳۶۱:۳۰)، کشاندن آدمی به سوی ارزش ها (نقیب زاده، ۱۳۸۰:۱۸) از جمله مهمترین ویژگی هایی هستند که در برخی تعاریف مورد تأکید واقع شده است. در مجموع می توان گفت که منظور از تربیت در واقع نفوذ و تأثیرگذاری هدفمند که نتیجه آن رشد مادی و معنوی انسان در راستای ارزش ها می باشد.

۲-۲- پیشینه تحقیق

بررسی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی در نوع خود موضوعی نو و جدید محسوب می شود؛ چراکه پژوهش هایی که به این موضوع نزدیک بوده اند به مسائلی همچون سبک مدیریت شهید سلیمانی، الگوی فرماندهی شهید سلیمانی، ارائه الگوی فرماندهی مطلوب، طراحی و تبیین الگوی فرماندهی شهید باقری، کنکاشی مقدماتی در مکتب سلیمانی و غیره پرداخته اند؛ اما برخی مهمترین آثار نگاشته شده نزدیک به موضوع این مقاله عبارت اند از:

جدول ۳- مروری بر پژوهش های مرتبط با موضوع مقاله در داخل کشور

نویسندگان (سال پژوهش)، روش	اهداف یا سؤالات اصلی	مهمترین یافته ها
محمد ظاهری (۱۳۹۹)، تحلیل	انقلاب برای مدیران عالی	اعتقادی به عنوان اثرگذارترین مضمون در
محمد ظاهری	ارائه الگوی مدیریتی در تراز	نتایج این پژوهش نشان می دهد که مبانی

<p>سطح چهارم، زمینه‌های فردی در سطح سوم، مشی‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی در سطح دوم و زمینه‌های شغلی به‌عنوان اثرپذیرترین مضمون در سطح اول قرار گرفت.</p>	<p>جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سپهبد قاسم سلیمانی</p>	<p>مضمون</p>
<p>یافته‌ها در این اثر نشان می‌دهد که علاوه بر مواردی که در تمام ساختارهای دیگر ارتش‌های دنیا رعایت می‌شود، عناصری مانند آرمان‌خواهی، فضائل اخلاقی، توجه به استحکام ساخت درون و اقتدار درون‌زا، عدالت و مساوات، دشمن‌شناسی و ساده زیستی، نهفته است که از مختصات نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است.</p>	<p>تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی</p>	<p>حسین دهقانی پوده و امین پاشایی هولاسو، (۱۳۹۹)، روش داده بنیاد</p>
<p>در این پژوهش، مؤلفه‌های معنوی، مدیریتی، نظامی، رفتاری و فردی مؤلفه‌های فرماندهی مطلوب از دید اسلام و بیانات مقام معظم فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) معرفی شده و بُعد معنوی مهم‌ترین عامل دانسته شده است.</p>	<p>ارائه الگوی فرماندهی مطلوب از دیدگاه اسلام و بیانات مقام معظم فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی)</p>	<p>سید محمد علوی و محمد اسماعیلی (۱۳۹۷)، روش کیفی فراترکیب و آنتروپی شانون</p>
<p>در این اثر عناصر اصلی الگوی فرماندهی شهید حسن باقری استخراج و با طراحی الگوی مفهومی آن، مؤلفه خدامحوری را دارای بیشترین تأثیر بر سایر مؤلفه‌ها دانست.</p>	<p>طراحی و تبیین الگوی فرماندهی (رهبری) سردار شهید حسن باقری</p>	<p>مجید ضماهنی و سعید حجرگشت (۱۳۹۴)، روش تحقیق اکتشافی و راهبردی پژوهشی تحلیل مضمون</p>
<p>مبتنی بر این تحقیق، علاوه بر مواردی مانند مسئولیت‌پذیری، رعایت نظم و</p>	<p>الگوی فرماندهی مطلوب از دید فرماندهی کل قوا حضرت</p>	<p>اسفندیاری صفا و حبیب‌الله دهقان</p>

قانون‌گرایی، عناصری مانند آرمان‌خواهی، فضائل اخلاقی، توجه به استحکام ساخت درون و اقتدار درون‌زا، عدالت و مساوات، دشمن‌شناسی و ساده‌زیستی نیز نهفته است.	آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)	(۱۳۹۴)، روش داده بنیاد
این پژوهش با بررسی سرگذشت و ویژگی‌های شخصیتی و اعتقادی شهید سلیمانی، تشیع ایشان را غافلگیری بزرگ بیان می‌کند که مرزها را نوردید و پیام ایشان را به جهانیان رسانید.	کنکاشی مقدماتی در مکتب سلیمانی	سعدالله زارعی (۱۳۹۸)، توصیفی
نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شیوه مدیریت و فرماندهی شهید صیاد شیرازی به عنوان نمونه‌ای از یک فرمانده موفق مکتبی و ولایتمدار تطابق حداکثری با آموزه‌های اسلامی دارد.	شیوه‌های مدیریت و رهبری نظامی شهید صیاد شیرازی در جنگ و تطبیق آن با آموزه‌های اسلامی	علی جمالی و ابوالفضل پاسبان (۱۳۹۴)، روش توصیفی-تحلیلی و با ابزار اسنادی

جدول ۴- مروری بر پژوهش‌های مرتبط با موضوع مقاله در خارج کشور

مهمترین یافته‌ها	موضوع پژوهش	نویسندگان/سال پژوهش
این پژوهش در زمینه فرماندهی به این نتیجه می‌رسد که فرماندهی موفق می‌باشد که مردی جنگجو در بین سختی دیدگان، مجریان و اهل نظر و مشورت باشد؛ از سختی و شکست نترسد و به سبب مهربانی نسبت به سربازان دارای مقام و منزلت باشد	الکفن العسکری الاسلامی، اصوله و مصادره	سرتیب یاسین سويد (۱۹۸۹)
در این پژوهش به طور عمده به شیوه‌ها و فنون جنگی پیامبر اسلام پرداخته است؛ با این وجود به تناسب به صفات لازم برای فرماندهی نیز اشاره شده است.	الرسول العربی و فن الحرب	ژنرال مصطفی طلاس، (۱۹۷۹)

<p>یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که برای موفقیت در فرماندهی، فرمانده باید اخلاقیات متضاد را همزمان در خود جمع نماید و در عین نرم‌خویی با سربازان خود، صلابت را برای دشمن نمایش دهد.</p>	<p>الاداره العسکریه فی حروب الرسول محمد (ص)</p>	<p>ژنرال ظاهر وتر (۱۳۷۴)</p>
---	---	------------------------------

اما آنچه در مجموع می‌توان گفت اینکه آثار تولید شده به طور خاص به نظام تربیتی فرماندهی و مدیریت شهید سلیمانی اشاره‌ای نکرده‌اند؛ بلکه آثار مذکور یا ویژگی‌های فرماندهی و مدیریت را از دیدگاه شهید سلیمانی بررسی نکرده‌اند و یا اگرچه ویژگی‌های مذکور را از منظر آن شهید بررسی کرده‌اند اما آن‌ها را به صورت مطلق و بدون توجه به نقش تربیتی در مدیریت و فرماندهی مورد توجه قرار داده‌اند. لذا در مجموع می‌توان گفت که تحقیق حاضر از منظر مدل مفهومی، داده‌های مورد استفاده، هدف پژوهش و اساساً سؤال اصلی و یافته‌های تحقیق با پژوهش‌های دیگر متفاوت بوده و جدید است. به عبارت دیگر، موضوع مقاله حاضر از زاویه‌ای نو به مکتب شهید سلیمانی می‌پردازد و ظرفیتی دیگر از ابعاد مکتب آن شهید بزرگ را آشکار می‌نماید.

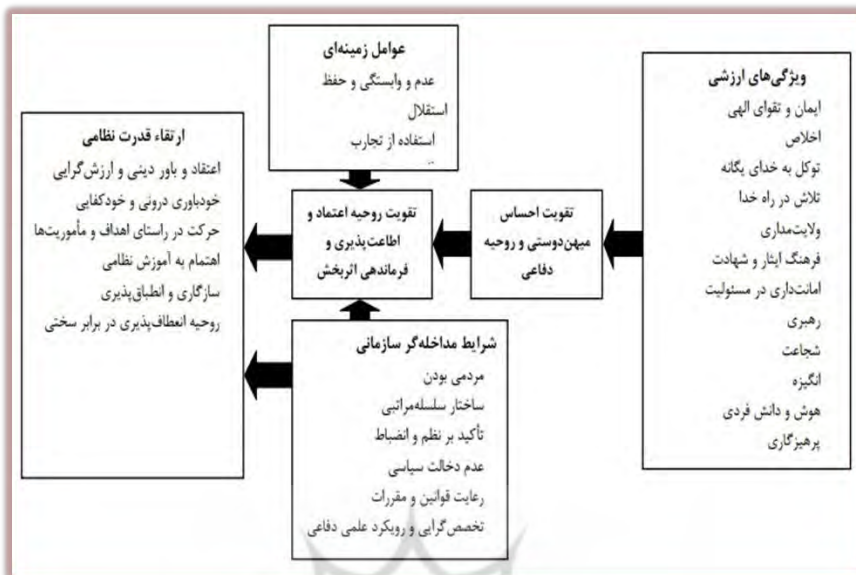
۲-۳- مبانی نظری

نظام تربیتی یکی از مهمترین مقولاتی است که در ارتباط تنگاتنگ با نظام مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح قرار دارد؛ اگرچه مدیریت و فرماندهی از جایگاه محوری در نیروهای مسلح برخوردار است، اما اثرگذاری و کارآیی فرماندهی و مدیریت در بعد مادی و انسانی بدون وجود یک نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در واقع اگر بی‌اثر نباشد، بسیار کم اثر می‌باشد. لذاست که مقام معظم رهبری بر ثابت و مستحکم کردن نظام تربیتی در نیروهای مسلح تأکید دارند (مقام معظم رهبری، ۱۳۶۹). مهمترین اصولی که فرماندهان و مدیران ضروری است در یک نظام تربیتی دینی همیشه به آن‌ها ملتزم باشند عبارت است از: رعایت تقوا، تواضع و فروتنی، پاکی و صلاحیت خانوادگی و عدالت و انصاف، تجربه کاری، تیزهوشی و حافظه قوی، محبت به زیردستان و سعه صدر، داشتن برنامه کاری و نظم، انسجام رویه دادن به کارها و راه‌اندازی اتاق فرماندهی، علم و دانش، شایستگی و کفایت، قدرت تحلیل و دشمن‌شناسی. جدول زیر شاخص‌های فرماندهی از دیدگاه دین مبین اسلام را نشان می‌دهد (مکارم، ۱۳۹۳: ۱۱۴).

شاخص های فرماندهی از نظر دین مبین اسلام	
قابلیت های اجرایی	حسن تدبیر و داشتن پشتکار
ارزش ها	رعایت تقوا، تواضع و فروتنی، باکی و صلاحیت خانوادگی و عدالت و انصاف
مهرت های فردی	تجربه کاری، تیزهوشی و حافظه قوی
مهارت های انسانی	محبت به زیر دستان و صعه صدر
توانایی کنترل	داشتن برنامه کاری و نظم
سازماندهی	انسجام رویه دادن به کارها و راه اندازی اتاق فرماندهی
تخصص	علم و دانش، شایستگی و کفایت
قابلیت استراتژیک	قدرت تحلیل و دشمن شناسی

جدول ۱ - شاخص های فرماندهی از نظر اسلام (مکارم، ۱۳۹۳: ۱۱۴)

لذا فرماندهان و مدیران عالی نیروهای مسلح با توجه به عوامل زمینه‌ای تأکید شده، بستر کلان و شرایط مداخله‌گر سازمانی از جمله مردمی بودن، ساختار سلسله‌مراتبی، تأکید بر نظم و انضباط، دخالت نکردن در سیاست، مراعات قوانین و مقررات، تخصص‌گرایی و داشتن رویکرد علمی دفاعی، بهترین راهبرد اجرایی برای مقابله با چالش‌های موجود فرماندهی را بوجود آوردن حس اعتماد، اطاعت‌پذیری و فرماندهی اثربخش تعیین نمودند. پیامد توسل به این راهبرد با تأکید بر ارزش‌گرایی و اعتقاد و باور دینی، خودباوری و خودکفایی درونی، حرکت در راستای اهداف و مأموریت‌ها، اتکا به قابلیت‌های فردی، سازگاری و انطباق‌پذیری و انعطاف‌پذیری سبب ارتقای توانمندی نظامی نیروهای مسلح می‌گردد (خیرگو، ۱۳۹۵: ۳۷). شکل زیر الگو و مدل نظام تربیت مدیریت و فرماندهی در مجموعه نیروهای مسلح ج.ا. ایران از دیدگاه مقام معظم رهبری را نشان می‌دهد (همان: ۳۶).

شکل ۱- مدل تبیین‌کننده نظام تربیت مدیریت و فرماندهی در مجموعه نیروهای مسلح ج.ا.ایران از دیدگاه مقام معظم رهبری (خبرگوه، ۱۳۹۵: ۳۶)

۳- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و از نظر روش، کیفی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش پیش رو شامل تمام بیانات، نامه‌ها، احکام و فرمان‌های حضرت امام خامنه‌ای راجع به فرماندهان شهید و همچنین مصاحبه‌های افراد صاحب‌نظر است که به صورت تمام شماره، متمرکز بر موضوع تحقیق مورد بررسی قرار گرفته و از بین آن‌ها گزاره‌ها انتخاب شده است. اطلاعات موردنیاز در این تحقیق با روش کتابخانه‌ای با استفاده از ابزارهای فیش‌برداری، کتاب‌های علمی و تخصصی، مقالات علمی و پژوهشی جمع‌آوری شده است. قلمرو موضوعی پژوهش به نظام تربیتی «مدیریت و فرماندهی» و قلمرو مکانی شامل مجموعه نیروهای مسلح است. در این پژوهش از تلفیقی از روش تحلیلی استنباطی و روش تحلیل مضمون (شبکه مضامین) استفاده می‌شود.

۳-۱. روش مطالعه پژوهشی (روش کلاسیک / تحلیل متن)

در این روش که روش تحلیل متن و روش کلاسیک نیز نامیده می‌شود، در ابتدای کار،

سؤال‌هایی طرح می‌شود سپس محقق به جستجوی پاسخ آن پرسش‌ها در درون متن می‌پردازد. در روش مطالعه پژوهشی، نوعی ارتباط دو سویه و مکرر میان رجوع به متن و نتیجه‌گیری در مورد هر مطلب وجود دارد. با این بیان که با طرح سؤال، جستجو در متن شروع می‌شود و بعد از مطالعه متن، این امکان وجود دارد که برخی قسمت‌های متن معنی دیگر قسمت‌ها را تغییر دهد (دوورژه، ۱۳۶۲: ۱۱۱).

۳-۲. روش تحلیل مضمون (شبکه مضامین)

روش تحلیل مضمون از جمله روش‌های کیفی نوین تجزیه و تحلیل داده‌ها محسوب می‌شود که در این اثر بکار گرفته شده است. تحلیل مضمون، فرایندی جهت تحلیل داده‌های متنی می‌باشد و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی مبدل می‌نماید (Clarke & Braun, 2006). راه‌های مختلفی مانند قالب مضامین، شبکه مضامین، ماتریس مضامین برای استفاده و اجرای تحلیل مضمون وجود دارد. با وجود اینکه هر یک از آن روش‌ها مزیت‌هایی نسبت به یکدیگر دارند اما در این میان، از آنجا که روش شبکه مضامین نسبت به دیگر روش‌ها، زمینه درک بهتر روابط میان مضامین را برای پژوهشگر فراهم می‌کند، لذا در این مقاله از این روش استفاده شده است. در تحلیل مضمون به روش شبکه مضامین، حرکت از مضامین مصرح و آشکار یعنی مضامین پایه‌ای به سمت مضامینی که کلی‌تر و انتزاعی‌تر هستند مانند مضامین سازمان دهنده شروع می‌شود و در نهایت به مضامین یا مضمون فراگیر و اصلی متن منتهی می‌شود (Stirling, 2011 - Attride). (ر.ک. شیخزاده و دیگران، ۱۳۹۰: ۱۵۱).

برای ارائه الگوی تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی از طریق شناسایی ویژگی‌های فرماندهان شهید، بیانات و خاطرات مقام معظم رهبری، سخنرانی و یادداشت‌های شهید سلیمانی و مصاحبه و یادداشت‌های افراد صاحب‌نظر استفاده شده است که منابع همه آن‌ها در جدول شماره ۵ ارائه می‌شود.

منبع	اسناد
پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار	بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۷۳/۱۱/۹
	بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۸۸/۱۲/۳

مقام معظم رهبری، <i>khamenei.ir</i>	خاطره دیدار مقام معظم رهبری با پدر شهید کاو، ۱۳۹۸/۱۲/۲۵
همایش گام دوم انقلاب (مکتب شهید سلیمانی). دانشگاه جامع امام حسین(ع) <i>mgt.ihu.ac.ir</i>	مصاحبه سردار نوعی اقدم ۱۳۹۸/۱۲/۲۷
	مصاحبه سردار رضایی ۱۳۹۸/۱۲/۲۹
	یادداشت آقای احمد دهقان ۱۳۹۳/۱۲/۳
	مصاحبه حجت الاسلام احمد سالک ۱۳۹۸/۱/۲۹
	مصاحبه حجت الاسلام علی شیرازی ۱۳۹۹/۷/۱۴
	مصاحبه سردار حجازی ۱۳۹۸/۱۱/۱۴
	مصاحبه سید حسن نصرالله ۱۳۹۸/۱۱/۲۷
	مصاحبه سردار مبینی دهکردی ۱۳۹۸/۱۰/۲۰
	مصاحبه با دکتر ابراهیم متقی ۱۳۹۸/۱۰/۵
	مصاحبه با عباس عبدی ۱۳۹۸/۱۰/۵
	وصیت نامه شهید سلیمانی
	سخنرانی شهید سلیمانی هفته دفاع مقدس اصفهان
سخنرانی شهید سلیمانی در یادواره شهید حسین پور	
سخنرانی شهید سلیمانی در سالگرد شهادت عماد مغنیه	

جدول شماره ۸. اسناد و منابع مورد بررسی

۴- یافته‌های پژوهش و تحلیل

در این پژوهش در ابتدا با استفاده از روش استنباطی و تحلیل مضمون با تحلیل بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سخنرانی‌ها و یادداشت‌های شهید سلیمانی درباره فرماندهان شهید و همچنین کتاب‌ها و مصاحبه‌های افراد صاحب نظر، با مطالعه دقیق در متن‌ها، مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر استخراج شده است.

۴-۱- استخراج مضامین پایه

ردیف	منبع	گزاره‌ها	مفاهیم	مضامین پایه
۱	مقام معظم رهبری	<p>هر وقت در جلسه‌ای که ما غالباً با همین مسئولین مختلف که ارتباط با کار او داشتند داشتیم -جلسات رسمی معمولی- حاج قاسم یک گوشه‌ای می‌نشست که اصلاً دیده نمی‌شد. آدم گاهی اوقات می‌خواست بداند یا استشهاد کند، باید می‌گشت تا او را پیدا می‌کرد؛ خودش را جلوی چشم قرار نمی‌داد، تظاهر نمی‌کرد.</p> <p>می‌بینید مردم چه کار دارند می‌کنند برای حاج قاسم؟ این برای شما تسلا است... بدانید که مردم قدر پدر شما را دانستند و این ناشی از اخلاص است؛ این اخلاص است. اگر اخلاص نباشد، این جور دل‌های مردم متوجه نمی‌شود؛ دل‌ها دست خداست؛ اینکه دل‌ها این جور همه متوجه می‌شوند، نشان‌دهنده این است که یک اخلاص بزرگی در آن مرد وجود داشت.</p> <p>خداوندا تو آنان را در حالی قبض روح کردی که در راه خشنودی‌ات، به خون غلثیده بودند و در برابر یکدیگر به شهادت رسیدند. آنان انسان‌هایی بودند که در مسیر شهادت، خود را برای ذات بزرگوارت خالص گردانیده بودند</p> <p>شهادت کسانی هستند که از دیگران شجاعت و دلیری بیشتری نشان دادند؛ سینه را سپر کردند، از خطر نهراسیدند و به شهادت رسیدند؛ بعضی به بهشت الهی پر کشیدند، بعضی هم جانباз شدند؛ در واقع همان‌طور که گفته می‌شود و تعبیر درستی است که این‌ها شهید زنده‌اند</p> <p>شهید سلیمانی در هشت سال جنگ تحمیلی همواره از فرماندهان جلودار و در خط مقدم جنگ بود.</p> <p>الحمدلله خدای متعال به این برادر بسیار عزیزمان - آقای سلیمانی - هم توفیق داده. ایشان بارها، بارها، بارها</p>	<p>خودش را جلوی چشم قرار نمی‌داد، تظاهر نمی‌کرد.</p> <p>داشت، نسبت به دشمن شناخت و درک مناسبی داشت، شهادت، کسانی‌اند که از دیگران شجاعت و دلیری بیشتری نشان دادند؛ سال-ها مجاهدت مخلصانه او را به آرزویش رساند، بدون هیچ واهمه و ترسی به دل خطر می‌رفت.</p>	<p>اخلاص</p> <p>جهاد</p> <p>شجاع</p> <p>دشمن شناس</p> <p>جلودار</p> <p>خطرپذیر</p> <p>مجاهدت</p> <p>مخاطره پذیر</p>

		جان خودشان را در معرض تهاجم دشمن قرار داده‌اند		
		سال‌ها مجاهدت مخلصانه و شجاعانه در میدان‌های مبارزه با شیاطین و اشرار عالم و سال‌ها آرزوی شهادت در راه خدا، سرانجام سلیمانی عزیز را به این مقام والا رسانید.	سردار حجازی	
		سردار سلیمانی اصلاً حق مأموریت نمی‌گرفت، شاید حالا بعضی از دوستان هم هستند که چنین اعتقادی دارند و می‌گویند بگذار این عمل خالص برای خدا باشد و شائبه دیگری داخل آن نباشد	حجت الاسلام شیرازی	
		به دل خطر می‌رفت اما مراقب حفظ جان سربازانش و همکارانش بود.		
		یکی از ویژگی‌های دوران دفاع مقدس که فقط منحصر به دفاع مقدس نیست، در هر دوره‌ای می‌تواند اثرگذار باشد، این بود که فرماندهان ما، جلودار بودند، خطرپذیر بودند.	سخنرانی شهید سلیمانی هفته دفاع مقدس اصفهان	
		من ندیدم او یک‌بار عملیاتی را تعریف بکند که بخواهد محوریت خود را و خود را و منیت خود را در آن مطرح کرده باشد	سردار نوعی اقدام	
		انقلاب و انقلابی‌گری، خط قرمز قطعی او بود. ذوب در انقلاب بود.	مقام معظم رهبری	۲
		به شدت پایبند به انقلاب، پایبند به خط مبارک و نورانی امام راحل (رضوان‌الله‌علیه) بود.		
		باید بیدار باشید، باید هوشیار باشید، باید در صحنه باشید، باید بصیرت را محور کار خودتان قرار دهید. مواظب باشید دچار بی‌بصیرتی نشوید.		
		شهید سلیمانی، هم شجاع بود، هم با تدبیر و بصیر بود. بعضی‌ها شجاعت دارند اما تدبیر و بصیرت لازم را ندارند. بعضی‌ها اهل تدبیرند و اهل اقدام و عمل		
انقلابی	انقلابی بودن خط			
بصیر	قرمز قطعی او بود،			
اهل اقدام	به شدت پایبند به			
و عمل	انقلاب بود، ذوب			
اهل تدبیر	در انقلاب بود، با			
و منطق	تدبیر و بصیر بود؛			
قاطعیت	از خصوصیات			
در تصمیم	حکومتی			
	امیرالمؤمنین تدبیر			
	بود، حاج قاسم			

<p>همواره با تدبیر و فکر و منطق عمل می کرد اهل اقدام و عمل</p>	<p>نیستند، دل و جگر کار را ندارند. این شهید عزیز ما هم دل و جگر داشت هم با تدبیر بود.</p>		
	<p>دارای درایت و تیزهوشی و بصیرت بود. این مسئله بروز یک جریان به ظاهر مذهبی متمایل به یکی از فرقه‌ها و علیه مقاومت را ایشان مدت‌ها قبل پیش بینی کرد.</p>		
	<p>بالاترین تدبیر این است که یک کسی که در رأس قدرت است، بداند با چه کسی طرف است و با هر کسی چه جور باید رفتار بکند؛ از خصوصیات حکومتی امیرالمؤمنین یکی این بود.</p>		
	<p>هرگز تصمیم احساسی نمی گرفت. در فضایی که همه مشاورین هم یک حرف می زدند، او احساسی نمی شد. معتقد بود تصمیم باید منطقی، حکیمانه و مطابق با رهنمودهایی حضرت آقا باشد.</p>		<p>سخنرانی دکتر غفور کارگری</p>
	<p>در انقلابی‌گری نگاه جهادی داشت و اقدام انقلابی- جهادی را با سه ویژگی که حضرت آقا فرمودند قبول داشت: ۱- مخلصانه باشد ۲- شبانه‌روزی تلاش کند ۳- در برابر دشمن باشد.</p>		
	<p>در اوج قاطعیت بود. در تصمیم‌گیری قاطع بود و بعد از تصمیم در اجرای تصمیم تردید نمی کرد.</p>		
	<p>حاج قاسم از دفاع مقدس تا پایان عمر با شجاعت به دل خطر می رفت اما در عین حال با تدبیر و فکر و منطق عمل می کرد و نه تنها در میدان نظامی بلکه در میدان سیاست هم شجاعت و تدبیر توأمان داشت و سخنانش قانع‌کننده، منطقی و تأثیرگذار بود که بنده این واقعیت را بارها به دوستان فعال در عرصه سیاسی گفته‌ام.</p>		<p>سردار نوعی اقدام</p>
<p>اهل اقدام و عمل بود و ایمان او پیوسته یک حریمی بین عمل و اقدام او ایجاد می کرد.</p>	<p>سخنرانی شهید سلیمانی در سالگرد شهادت عماد مغنیه</p>		

		در مسائل داخلی، اهل جناح و حزب نبود، آنچه برای او هم بود انقلاب و نظام بود لذا همواره انقلابی عمل می کرد.	سردار رضایی	
ایمان معنویت تواضع اهتمام به تعلیم و تربیت	خصوصیت اولیه فرماندهی ایمان و تقوا است، واقعاً معنوی بود، حقیقتاً عارف نظامی بود، مورد احترام دوست و دشمن بود، من ندیدم هیچ کاه بخاهد منیت خود را مطرح کند، اهتمام بسیاری به تعلیم تربیت داشت	بایستی نیروهای مسلح قوی باشند. آماده باشند و این همان طور که گفتم احتیاج دارد در درجه اول به سازماندهی مستحکم، خوب، منحصر، روان، آشنا با ارزش های اسلامی و آمیخته با این ارزش ها و در کنار آن و در قلب آن، فرماندهی با همه خصوصیات لازم. این خصوصیات در درجه اول ایمان است.	مقام معظم رهبری	۳
		فرمانده بی ایمان به درد فرماندهی نمی خورد! ظرفیت ایمانی به قدر ثقل کاری که به او محول می کنید باید داشته باشد، اگر نداشت فایده ای ندارد		
		اهل معنویت و اخلاص و آخرت جویی بود؛ واقعاً معنوی بود.		
		چهره قاسم سلیمانی به گونه ای است که اگر او را در لباس غیر نظامی ببینید متوجه نمی شوید که مهم ترین فرمانده نظامی منطقه است. گمان می کنید یک عابد است که تمایزی میان او و مردم معمولی نیست.	عباس عابدی	
		شهید سلیمانی علاوه بر انجام واجبات عبادی به مستحبات نیز توجه ویژه ای داشت. از هر فرصتی برای تلاوت آیات قرآن و دعا و مناجات بهره می جست. مقید به تهجد و نماز شب بود. گریه ها و راز و نیازهای او در دل شب به روشنی تصویری از یک عارف واصل به دست می دهد	حجت الاسلام شیرازی	
		ایمان او پیوسته یک حریمی بین عمل و اقدام او ایجاد می کرد	سخنرانی شهید سلیمانی در سالگرد شهادت عماد مغنیه	
		من ندیدم او یک بار عملیاتی را تعریف بکنند که بخواد محوریت خود را و خود را و منیت خود را در آن مطرح کرده باشد		

		ما در عالم شیعه و سنی نداریم که جایی جهاد بوده باشد و مجاهدین پای درس عماد نبوده باشند، اما به رغم این، او مثل یک شاگرد و یک عالم نیازمند از تجربه دیگران استفاده می کرد.		
مدیریت جهادی خستگی نا پذیر اهل مجاهدت جانشین پروری		اگر مدیر و مسئول به خدا متصل نباشد، کار برای مردم و خدمت برای آنها یعنی همان مسئولیت اصلی که دارد لنگ خواهد ماند. او همه‌ی عمر خود را به جهاد در راه خدا گذراند. شهادت پاداش تلاش بی‌وقفه‌ی او در همه‌ی این سالیان بود. بیست و چهار ساعت فرض کنید در فلان کشور گذرانده، نوزده ساعت کار کرده! با این، با آن، بنشین، معجب کن، استدلال کن، حرف بزن. فرمانده توانمند باید فرمانده ساز باشد و به جانشین پروری توجه ویژه داشته باشد. حاج قاسم به جانشین پروری توجه داشت و این کار را در محیط عملیاتی انجام می داد.	مقام معظم رهبری	۴
مسئولیت پذیری تکلیف‌گرا مردمی بودن	مسئولیت‌پذیری در برابر دیگران حضور مستمر در کارزار، شجاع بودن در میدان کارزار، متواضع فروتن و از جنس مردم بود	در دفاع مقدس و در همه‌ی جنگ‌هایی که در صدر اسلام، زمان پیغمبر یا بعضی از ائمه (علیهم‌السلام) بوده است، کسانی که وارد میدان جهاد می شدند، برای تکلیف هم حرکت می کردند. جهاد فی سبیل الله یک تکلیف بود. در دفاع مقدس هم همین جور بود؛ تکلیف‌گرایی هیچ منافاتی ندارد با دنبال نتیجه بودن و انسان نگاه کند ببیند این نتیجه چگونه به دست می آید، چگونه قابل تحقق است؛ برای رسیدن به آن نتیجه، بر طبق راه‌های مشروع و میسر، برنامه‌ریزی کند	مقام معظم رهبری	۵

		<p>به سردار گفتم جاده کمین خورده و نمی‌توان از آن عبور کرد. ایشان گفتند خب با بالگرد می‌رویم. گفتم بالگرد هم در مسیر داعش است و موجب سقوطش می‌شوند. حاج قاسم سلیمانی در پاسخ گفت از هوا، از زمین و از جناحین هم آتش بیارد من باید بروم به بچه‌های مردم سر بزنم.</p>	<p>محمد رضا فلاح (همرزم)</p>
		<p>روزی به برخی مسئولین گفتم اینکه حاج قاسم سلیمانی ممتاز شده است به خاطر این تواضع، افتادگی، مردم‌داری و مردم یاری او است.</p>	
		<p>می‌رود جلوی دشمن و واهمه نمی‌کند و در همه میدان‌ها نه خستگی می‌فهمد، نه سرما می‌فهمد، نه گرما می‌فهمد، این اگر چنانچه در درون خودش در آن جهاد اکبر پیروز نشده بود، این جور نمی‌توانست جلوی دشمن برود.</p>	<p>سردار نوعی اقدام</p>
		<p>شخصیت‌های ایمانی وقتی که ایمان را با عمل صالح همراه کنند، وقتی حرکت جهادی بکنند، محصولش می‌شود شخصیتی مثل شهید سلیمانی که حتی دشمنانش او را تحسین می‌کنند!</p>	
		<p>در امور اجتماعی در اوج مردم‌داری بود به صورت واقعی و نه تعارفی. از وقت گذاشتن برای مردم لذت می‌برد.</p>	
		<p>فرمانده باید مسئولیت‌پذیر باشد فرماندهی که بگوید خوب دیگر چکار کنیم؟ این جوری شد دیگر، این فرمانده قادر نیست. باید آن مسئولیتی که به او سپرده می‌شود و قبول می‌کند آن مسئولیت را حقیقتاً قبول کرده باشد و تبعات ناشی از آن مسئولیت را بپذیرد.</p>	<p>سید حسن نصرالله</p>
		<p>اخلاص، شجاعت و به ویژه مسئولیت‌پذیری از همان روزهای جوانی، مهم‌ترین صفات و ویژگی‌های سردار قاسم سلیمانی بود.</p>	
		<p>در دوره حکومت و حاکمیت خود در هر مسئولیتی،</p>	<p>وصیت‌نامه</p>

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

		احترام به مردم و خدمت به آنان را عبادت بدانند	شهید سلیمانی
نوع دوست حسن خلق فداکار خوش بین بودن به آینده گسترش اعتماد اجتماعی اطمینان به تحقق اهداف حفظ امید به آینده	آراسته به فضائل اخلاقی بود، روحیه فداکاری و نوع دوستی داشت، شهید سلیمانی به ملت های مسلمان روح اعتماد به نفس و خودباوری بخشید، امید به آینده و اطمینان به تحقق و عده های الهی از ویژگی سردار سلیمانی بود	چه چیزی حکومت امیرالمؤمنین را در جامعه‌ی خودش، امیرالمؤمنین با آن همه ذکاوت، شجاعت و بصیرتش دچار مشکل کرد، نبود انسان های فداکار. باید بنای این مجموعه انسانی و نیز سازماندهی و جهت گیری و تعامل درونش با بیرونش بر اساس دین و اخلاق باشد. در مجموعه نظام جمهوری اسلامی، از دین و اخلاق تهی ماندن یک علامت صد در صد منفی است. هر کس که دین و اخلاق را بیشتر دارد به محتوا و حقیقت جمهوری اسلامی نزدیک تر است. شهید سلیمانی روحیه فداکاری و نوع دوستی داشت، یعنی برایش این ملت و آن ملت و مانند این ها [مطرح] نبود؛ نوع دوست بود، واقعاً معنوی بود، واقعاً اهل معنا و اهل اخلاص بود و اهل تظاهر نبود. خب این ها مجموعه‌ی مکارم اخلاق است، این ها مکارم بارزشی است. بسیار خوش اخلاق، خوش برخورد و مهربان بودند. نتیجه اقدامات سردار سلیمانی، دمیدن روح اعتماد به نفس، امید و خودباوری ملت های مسلمان برای رهایی از تحقیر تاریخی و کسب عزت، شرف و هویت اسلامی آنان بود که موج سوم بیداری اسلامی را در منطقه به وجود آورد. حفظ امید به آینده و اطمینان به تحقق وعده های الهی دو ویژگی مهم سردار سلیمانی بود ... با اقدامات شهید سلیمانی، جوانان کشور سرشار از امید هستند و تحقق وعده های الهی را که شاید تصور آن ها در گذشته دشوار بود، اکنون در مقابل چشمان خود می بینند.	سخنرانی شهید سلیمانی در یادواره شهید حسین پور مقام معظم رهبری سردار رضایی سردار مبینی دهکردی

۷	مقام معظم رهبری	<p>یکی از خصوصیات فرماندهی در مجموعه‌ای سازمان یافته درست، این است که فرماندهی قائم به شخص نیست، یک فرمانده به تنهایی کاره‌ای نیست یک عمودی است فرماندهی، یک سلسله‌ای است فرماندهی، سلسله باید محفوظ بماند و این جز با رابطه‌های صحیح امکان‌پذیر نیست.</p> <p>امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرماید: (و من نام لم ینم عنه) کسی که در سنگر به خواب برود و چشمش را خواب بگیرد، باید بداند چشم دشمنی که او را می‌پاید، به خواب نخواهد رفت؛ یعنی چه؟ یعنی دائم بیدار باشید. دائم خودتان را در سنگر ببینید. دائم خودتان را در مقابل یک دشمن غدار و زخم خورده و خشمگین و به شدت ناراحت از اینکه تاکنون نتوانسته است کاری انجام دهد ببینید؛ یعنی هوشیاری‌تان را حفظ کنید.</p> <p>یک مسئله این است که ما در برنامه‌ریزی‌ها همیشه باید جلوتر از دشمن حرکت کنیم در مقابل فعالیت دشمن، کشور نباید در حال انفعال به سر ببرد. هوشمندانه باید نقشه دشمن را حدس زد و تشخیص داد و جلوتر از دشمن عمل کرد.</p> <p>نقشه‌ی دشمن را، توطئه دشمن را، نقطه‌ای را که آماج حمله دشمن است، بشناسیم و برای مواجهه با او، برای مقابله با او، برای خنثی کردن کار دشمن، طرح داشته باشیم.</p> <p>روراستی و صداقت شهید سردار با مردم چنان بود که در افواه عمومی ایشان را «صاحب وعده‌های صادق» می‌دانستند.</p>	<p>ایشان صاحب وعده‌های صادق بود. در فرماندهی باید این سلسله‌مراتب محفوظ بماند، دائم خودتان را در مقابل یک دشمن غدار ببینید، هوشیاری‌تان را حفظ کنید، در مقابل فعالیت دشمن هوشمندانه‌تر و جلوتر از دشمن عمل می‌کرد.</p>	<p>رعایت نظم رعایت سلسله‌مراتب هوشیاری صداقت دشمن شناس</p>
۸	مصاحبه با سردار مبینی ده‌کردی	<p>یکی از ویژگی‌های ایشان آن بود که قبل از تصمیم‌گیری‌های مهم در موضوعات مختلف همه نظرات و دیدگاه‌های مختلف را اخذ کرده و آن‌ها را جمع‌بندی می‌کرد. قابلیت بالا و قدرت تسلط و</p>	<p>نقاط مثبت کاری را با سعه صدر گوش می‌داد، در شنیدن</p>	<p>سعه صدر جامع‌الاطراف قدرت</p>

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

تحلیل سیاسی	انتقادات سعه صدر داشت، شخصیت جامع الاطراف داشت،	اشراف، شهود و نخبگی در این جمع بندی‌ها از جمله محاسن آن شخصیت جامع الاطراف بود	مقام معظم رهبری
		البته شما در شنیدن انتقادات سعه صدر داشته باشید؛ یعنی واقعاً اگر انتقادی منصفانه است، با روی باز بپذیرید. حتی من می‌خواهم به شما توصیه کنم که تخریب‌ها را هم تحمل کنید.	
		به انتقادات هم توجه کنید؛ ... آنجایی که واقعاً انتقاد است و کسانی با نظر خیرخواهانه، نقاط مثبت کاری را توجه می‌کنند و نقاط اشکالشان را هم ذکر می‌کنند، این‌ها را با سعه صدر گوش بدهید؛	
		خیلی برای تاریخ و جامعه ما اهمیت دارد که این شهید که کارش بنایی بوده، به جایگاهی می‌رسد که در جنگ با اینکه معلومات دانشگاهی نداشت چنان پیشرفت کند که از یک بسیجی معمولی به مقامات عالی نظامی برسد.	
		مدیریت جنگ تنها نظامی نیست، بلکه فرمانده جنگ نیاز به مدیریت سیاسی، فکری، انسانی و اخلاقی دارد و این شهید با شخصیت جامع الاطراف خود، از پس آن برآمد.	
		باید عرصه‌ی سیاسی را بشناسد. این خلط میحثی که بعضی می‌کنند باید به دقت روشن بشود؛ نمی‌شود یک مجموعه‌ای به عنوان بازوی نگاهبان و پاسدار انقلاب در کشور تعریف بشود، اما در زمینه‌ی جریان‌های گوناگون سیاسی - بعضی انحرافی، بعضی غیرانحرافی، بعضی وابسته به اینجا و آنجا - چشم‌بسته و ناآگاه و نابینا داشته باشد، این معنی ندارد؛ باید بداند که از چه می‌خواهد دفاع کند.	
ساده‌زیست ت بی‌آلایش	مدیران و فرماندهان نباید مسرفانه و	من جای قبرم را در مزار شهدای کرمان مشخص کرده- ام. محمود می‌داند. قبر من ساده باشد مثل دوستان شهیدم.	وصیت‌نامه شهید سلیمانی

	<p>مقام معظم رهبری</p>	<p>مدیران و فرماندهان و مسئولان اسلامی نباید در رفتار و عمل خودشان مسرفانه و متجملانه زندگی کنند. بالاتر از آن، نباید طوری زندگی کنند که روش اسراف آمیز و تجمل آمیز به یک فرهنگ تبدیل شود.</p> <p>ساده‌زیستی چیز بسیار باارزشی است. ما اگر بخواهیم تجمل و اشرافی‌گری و اسراف و زیاده‌روی را - که واقعاً بلای بزرگی است. از جامعه‌مان ریشه‌کن کنیم، با حرف و گفتن نمی‌شود؛ که از یک طرف بگوییم و از طرف دیگر مردم نگاه کنند و ببینند عملمان جور دیگر است! باید عمل کنیم. عمل ما بایستی مؤید و دلیل و شاهد بر حرف‌های ما باشد تا اینکه اثر بکند.</p> <p>این سرداران شهید... در زمان حیات خود به طور عمد زندگی ساده و بی‌آلایشی داشتند</p>	<p>متجملانه زندگی کنند، در زمان حیات خود ساده و بی‌آلایش بود،</p>
<p>۹</p>	<p>مقام معظم رهبری</p> <p>یادداشت آقای احمد دهقان</p> <p>حجت‌الاسلام احمد سالک</p> <p>سردار نوعی اقدم</p>	<p>یک فرمانده جنگاور مسلط بر عرصه نظامی بود هم در عین حال به شدت مراقب امور شرعی بود</p> <p>جایی که نباید سلاح به کار گرفته شود به کار نمی‌برد و مراقب بود به کسی تعدی نشود. احتیاط‌هایی می‌کرد که معمولاً در عرصه نظامی کسی انجام نمی‌دهد.</p> <p>او فرماندهی در میدان جنگ را، با تعهد و اعتقاد دینی در هم آمیخت.</p> <p>بسیار صبور و دانای به مسائل معرفتی و دینی بود.</p> <p>به کاخ کرملین رفته بود و بنا پوتین قرار داشت. تا رئیس‌جمهور روسیه برسد، وقت اذان شده بود. حاجی هم بلند شده و اذان و اقامه‌اش را گفته بود. صدایش در سالن پیچیده بود و بعد هم به نماز ایستاده بود. همه نگاهش می‌کرده‌اند. می‌گفت در طول عمرش همچنین لذتی از نماز نبرده بوده است. پایان نماز هم پیشانی‌اش را روی مهر گذاشته بود و به خدای خودش گفته بود:</p>	<p>به شدت مراقب حدودی شرعی بود، در عرصه نظامی مراقب بود به کسی تعدی نشود، بسیار صبور بود، معرفتی دینی داشت.</p>

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

		«خدا یا، این بود کرامت تو: روزی در کاخ کرملین برای نابودی اسلام نقشه می کشیدند، حالا من قاسم سلیمانی آمدم اینجا نماز خواندم.»		
ولایتمدار روحیه مقاومت الگوی مبارزه نفوذ و تأثیرگذار ی	مهمترین شئون عاقبت به خیری گوش به فرمان بودن این حکیم است، دارای شجاعت و روحیه مقاومت مثال زدنی بود، کارهایش توأم با منطق و شجاعت بود، همه نقش های آمریکایی ها را خنثی می کرد، الگوی مبارزه و مقاومت بود	همه ی دوستان و نیز همه دشمنان بدانند خط جهاد و مقاومت با انگیزه مضاعف ادامه خواهد یافت شهید سلیمانی نرم افزار مقاومت و الگوی مبارزه را به ملت ها تعلیم کرد. دارای شجاعت و روحیه ی مقاومت بود؛ شجاعت و مقاومت جزو خصلت های ایرانی است. مراقب بود که به کسی تعدی و ظلم نشود. به دهان خطر می رفت اما جان دیگران را تا می توانست حفظ می کرد. منطق داشت برای کارهایش. این شجاعت و تدبیر توأمان، فقط هم در میدان نظامی نبود. در میدان سیاست هم این طور بود. حاج قاسم در مقابل همه نقشه هایی که با پول، توانایی و تأثیرگذاری سیاسی و تشکیلات وسیع آمریکایی ها شکل می گرفت، قد علم کرد و آن ها را خنثی و بی نتیجه کرد. والله، والله، والله یکی از شئون عاقبت به خیری این است که انسان توجه به صحبت های این حکیم (که منظورشان رهبر معظم انقلاب اسلامی بود) گوش کند اگر تمام علمای جهان یک طرف باشند و مقام معظم رهبری یک طرف، مطمئناً من طرف آیت الله خامنه ای می روم این ولایت، ولایت علی بن ابی طالب است و خیمه او خیمه حسین فاطمه است، دور آن بگردید.	مقام معظم رهبری	۱۰
			حجت الاسلام شیرازی	
			وصیت نامه شهید سلیمانی	

		این که نصیحت او را بشنوید، باجان و دل به توصیه و تذکرات او به عنوان طیب حقیقی شرعی و علمی، عمل کنید.		
		راه صحیح، حمایت بدون هرگونه ملاحظه از انقلاب، جمهوری اسلامی و ولی فقیه است.		
		قدرت و عزت حزب الله لبنان، انصار الله یمن و نیروهای مقاومت اسلامی نیز ناشی از حاج قاسم است. حاج قاسم مقاومت اسلامی را به عزت و قدرتی رساند که رژیم صهیونیستی را وادار به تسلیم می کند	سردار حجازی	
مدیریت پایدار تخصص گرا تفکر تاکتیکی و راهبردی نگاه آینده‌نگر ابتکار و سرعت عمل اشرف کامل	شهید سلیمانی نگاه آینده‌نگر داشت، یکی از شاخص‌های شهید سلیمانی استقبال از تحولات است، شهید سلیمانی همواره از افراد متخصص در مدیریت‌ها استفاده می‌کرد، شهید سلیمانی در استراتژی‌ها تفکر راهبردی داشت	ایشان شخصیتی بود که هم مسائل جزئی و هم مسائل کلان را به خوبی تشخیص داده و ارتباط منطقی و موضوعی بین آن‌ها را نیز درک می‌نمود. شهید سلیمانی قبل از ورود به هر مسئله‌ای، مبتنی بر یک نگاه آینده‌نگر، اهداف خود را در مواجهه با آن مسئله مشخص می‌کرد. یکی از شاخص‌های تفکر شهید سلیمانی را باید استقبال از تحولات و مدیریت تغییرات هم‌زمان دانست. با برگزاری نشست‌های علمی و تخصصی برای ساختن طرح‌های راهبردی در عراق، سوریه و افغانستان و یمن از افراد متخصص استفاده کرده به تدوین استراتژی پرداخت و چالش‌ها را مدیریت کرد. شهید سلیمانی قبل از ورود به هر مسئله‌ای، مبتنی بر یک نگاه آینده‌نگر، اهداف خود را در مواجهه با آن مسئله مشخص می‌کرد.	مصاحبه با سردار مبینی ده کردی	۱۱
		نیروی قدس از زمان حضور سردار سلیمانی از حالت اطلاعاتی خارج شد و ساختار منطقه عوض شد. تفکر سردار سلیمانی، تفکر تاکتیکی و راهبردی است.	مصاحبه با دکتر متقی	

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

		<p>این حاج قاسم بود که با شهامتی بی نظیر و نبوغ نظامی خارق العاده نتیجه جنگ‌ها را به نفع ارتش سوریه و عراق برمی گرداند. موفقیت اکثر حمله‌های هوایی روسیه منوط و مشروط به ابتکار عمل‌های زمینی حاج قاسم بود؛ به گونه‌ای که جان مگوایر افسر وقت سازمان سیا باز پس گیری شهر القصیر در نبرد القصیر را به دلیل استعداد و تلاش‌های سردار سلیمانی می دانست.</p>	
		<p>شهید سلیمانی خیلی راهبردی، دقیق و با اشراف کامل وضعیت جبهه مقاومت را تشریح می نمود</p>	

جدول شماره ۹: مقولات و مضامین پایه

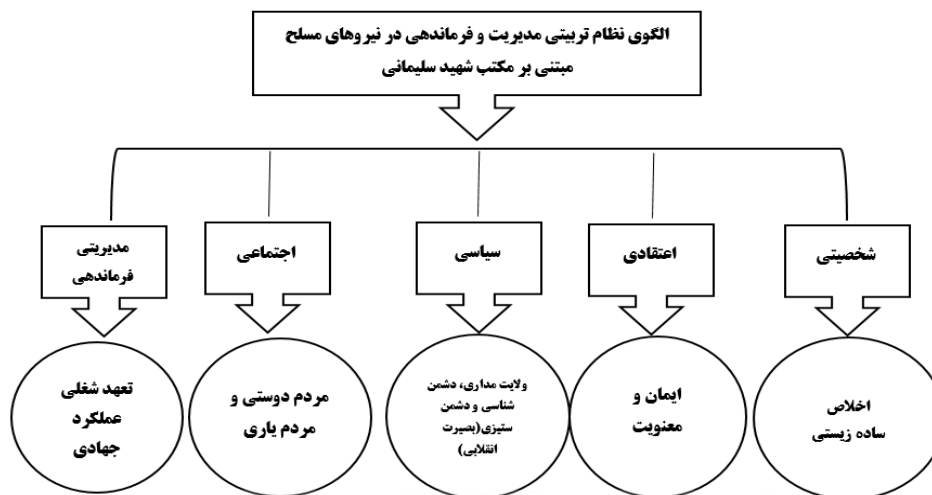
۴-۲- استخراج مضامین سازمان دهنده و فراگیر

مضمون پایه‌ای	مضمون سازمان دهنده	مضمون فراگیر
<p>اخلاص، حرکت در مسیر سعادت، مکتبی بودن، خدامحوری، متعهد و اخلاق مدار، تواضع و فروتنی، نمونه‌ای از انسان کامل، اتصال به قدرت معنوی، با تقوا، توکل، صداقت، اطمینان و آرامش قلبی، اشاعه فکر الهی، عرق به اسلام، مدیریت تمایلات نفسانی، حریت و آزادگی؛ عزتمند،</p>	<p>اخلاص</p>	<p>حوزه شخصیتی</p>
<p>ساده زیستی، دوری از تجمل و اشراف، پایبند به خط امام راحل، تواضع و فروتنی بی تعلقی به دنیا؛ مهارت زندگی،</p>	<p>ساده زیستی</p>	
<p>ایمان به خدا؛ توکل بر خدا؛ روحیه شهادت طلبی؛ اخلاص؛ عشق به اهل بیت؛ تفکر عاشورایی؛ ایثار؛ درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت؛ عدالت خواهی؛ تقدس هدف؛ عبرت از گذشتگان؛ کمال طلبی؛ تعبد و معنویت؛ جهان‌نگری؛ آخرت گرا،</p>	<p>ایمان و معنویت</p>	<p>حوزه اعتقادی</p>
<p>ولایت محور؛ روحیه انقلابی؛ آرمان خواهی، استکبارستیزی؛ فراجناحی بودن؛ وحدت آفرینی؛ بصیرت؛ دشمن شناس؛ شناخت درست از مصلحت‌ها، توجه به ریزش‌ها و رویش‌های انقلاب؛ حمایت از مستضعفین؛ دنبال کردن</p>	<p>ولایت مداری دشمن شناسی و دشمن ستیزی</p>	<p>حوزه سیاسی</p>

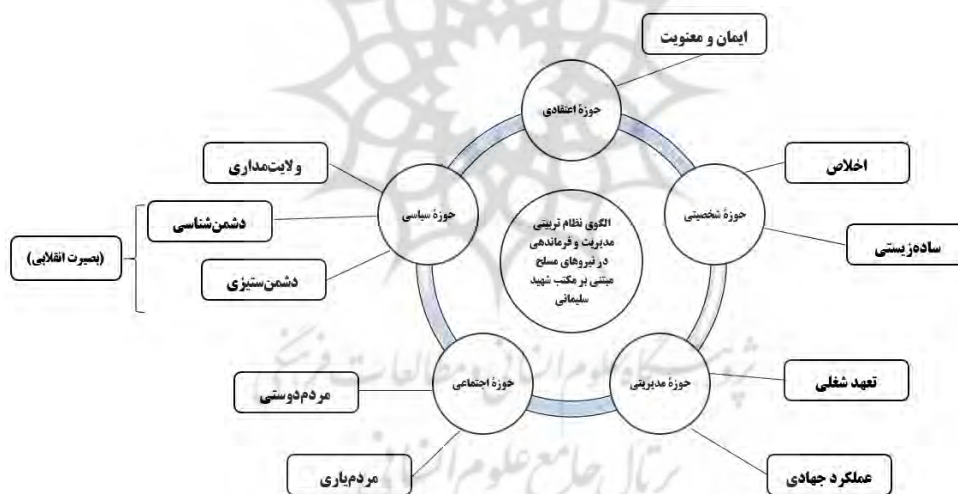
<p>جدی شعارها؛ معتقد به نظام و وفادار به ارزش‌های انقلاب؛ پذیرش کارهای بزرگ و مهم؛ ولایت مداری بصیرت، پایبند به انقلاب، انقلابی، عرق به نظام، مقاوم، استقامت،</p>	<p>(بصیرت انقلابی)</p>	
<p>خدمت به بشریت، تأمین‌کننده آسایش جامعه، تلاش مجاهدانه برای خدمت به مردم، خود را مدیون مردم دانستن، رضایت خلق و خدا توأم با هم، وفای به عهد نسبت به مردم عشق و وفاداری به مردم مردمی بودن، تواضع و فروتنی، اتکا به عزم ملی برای محرومیت‌زدایی؛ اتکا به حرکت خودجوش مردمی؛ عدم جناحی بودن، تسخیر قلوب، حفظ مرزبندی، تعامل با نخبگان جامعه، الگو بودن برای دیگران، امیدبخش، رسیدگی به خانواده شهدا</p>	<p>مردم‌دوستی و مردم‌یاری</p>	<p>حوزه اجتماعی</p>
<p>مجاهدت در کار، مدبر، عمل‌گرا، شجاعت و تدبیر همزمان، جامع‌نگری، عدالت در جنگ، فرصت‌سازی بهینه، اقدامات اثربخش، مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی مسئولانه، تکلیف‌مدار، غلبه بر موانع و محدودیت‌ها، انتخاب جهت‌گیری درست، تعریف چشم‌انداز روشن، استفاده حداکثری از امکانات، تبدیل چشم‌انداز به برنامه عملیاتی، دلسوز نسبت به کار، آگاهی کامل از حوزه مأموریتی، کنترل مداوم، مبارزه با رانت، دوری از بزرگنمایی کارها، قدرت تحلیل محیط، قدرت تشخیص وقایع و حقایق به همراه دشمن‌شناسی، مسلط بر عرصه‌های عملیات، ویژگی‌های فرماندهی و رهبری (شجاع و نترس...)، رعایت نظم و انضباط، رعایت سلسله‌مراتب فرماندهی، حفظ اسرار نظامی، تصمیم به موقع و عمل به موقع، نگاه تربیتی به نیروها، توجه به زیردستان، جانشین پروری، اهل مشورت، استفاده از همه ظرفیت‌های فکری، اهل جهاد، خستگی‌ناپذیر (پرکار)، جدیت در کار، با عزم و اراده، نگاه تربیت و رشد، نفوذ بین‌المللی، اقناع‌سازی، امیدبخش الهام‌بخشی، نفوذ کلام، قدرت بصیرت بخش، قاطعیت، اقامه حق، شجاع، منطقی، روحیه‌ی جوانی، صبور و بردبار، با نشاط</p>	<p>تعهد شغلی</p> <p>عملکرد جهادی</p>	<p>حوزه مدیریتی</p>

جدول شماره ۱۰: مقولات و مضامین سازمان دهنده و فراگیر

نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

شکل شماره ۱۱: الگوی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی

شکل شماره ۱۲: نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح مبتنی بر مکتب شهید سلیمانی

۴-۳- تبیین مضامین نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح مبتنی بر مکتب شهید سلیمانی

۴-۳-۱- مضامین حوزه اعتقادی

ایمان و معنویت یکی از شاخص‌های کلیدی تربیتی مدیریت و فرماندهی به شمار می‌رود. وجود باور و اعتقاد صحیح نسبت به آغاز، انجام و غایت هستی در مدیران و فرماندهان نقش بسزایی در تربیت دینی آنان دارد؛ چراکه جهان‌بینی صحیح، اساس و زیربنای شکل‌دهنده به رفتار فردی و سازمانی مدیران و فرماندهان بوده و در ارتباط مستقیم با کیفیت عملکرد فردی و سازمانی آنان می‌باشد؛ بنابراین رشد و کمال انسان در راستای ارزش‌ها در گرو برخورداری از باوری صحیح به خداوند متعال و حقایق محوری درباره خداوند، جهان و انسان می‌باشد.

۴-۳-۲- مضامین حوزه شخصیتی

اخلاص در عمل نیز یکی دیگر از شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی می‌باشد. انجام کارها با در نظر گرفتن ناظر بودن خداوند و برای خداوند متعال، نقش بسزایی در رشد معنوی مدیران و فرماندهان در راستای ارزش‌ها دارد و این امر نیز رابطه مستقیمی با عملکرد آنان دارد؛ چراکه سبب می‌شود که مدیران و فرماندهان وظایف سازمانی خود را به درستی و با کمترین نقص ممکن انجام دهند. اخلاص یکی از مهمترین شاخص‌ها در مکتب شهید سلیمانی می‌باشد: «باید به این بلوغ برسیم که نباید دیده شویم. آن کس که باید ببیند، می‌بیند»

ساده‌زیستی نیز از جمله شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی می‌باشد که در رشد و کمال انسان در راستای ارزش‌ها تأثیرگذار می‌باشد. پرهیز از دنیاطلبی در مدیران و فرماندهان زمینه‌ساز چابکی فکری و عملی آنان در تصمیم‌گیری‌ها و عدم ترجیح منافع شخصی بر منافع سازمانی در هنگام تعارض منافع می‌گردد.

۴-۳-۳- مضامین حوزه مدیریتی

تعهد شغلی نیز یکی دیگر از شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی است. وجود تعهد شغلی در مدیران و فرماندهان از جمله عوامل بهره‌وری در یک سازمان و تحقق اهداف یک

مجموعه به شمار می‌رود. در آموزه‌های دینی بر تعهد شغلی و عدم کم‌کاری تأکید شده است و خداوند متعال بر عدم انجام آن وعده عذاب داده است (مطففین: ۱-۳). تعهد شغلی به عنوان یک ارزش دینی نقش بسزایی در تربیت و رشد کارکنان یک سازمان و مجموعه دارد چراکه وجود تعهد شغلی در مدیران و فرماندهان از یک سو سبب الگوگیری در دیگر کارکنان می‌گردد و از سوی دیگر تحقق اهداف را تسهیل می‌نماید.

عملکرد جهادی نیز یکی از شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی به شمار می‌رود که در رشد و کمال مادی و معنوی مدیران و فرماندهان در راستای ارزش‌ها نقش بسزایی دارد. چراکه جهاد در عرصه‌های مختلف زندگی بشری خود یکی از ارزش‌های کلیدی الهی محسوب می‌شود. عملکرد جهادی مدیران و فرماندهان در سازمان ضمن تأثیرگذاری در تسریع در تحقق اهداف، سبب سرایت آن به عملکرد دیگر کارکنان سازمان و رشد آنان می‌گردد.

۴-۳-۴- مضامین حوزه اجتماعی

مردم‌دوستی و مردم‌یاری و در یک عبارت؛ مردم‌داری، نیز یکی دیگر از شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی محسوب می‌شود که نقشی تربیتی در رشد مدیران و فرماندهان در راستای ارزش‌های الهی دارد. چراکه محبت به مردم و خدمتگزاری به آنان بر اساس روایات اسلامی از یک سو، نقش بسزایی در رشد عقلی و ایمان انسان دارد (کلینی، ۱۴۲۹: ۳۰۴). از سوی دیگر مدارای با مردم ثمره عقل و موجب سلامت دین و دنیا می‌گردد (لیثی واسطی، ۱۳۷۶: ۲۶۴).

۴-۳-۵- مضامین حوزه سیاسی

ولایت‌مداری از جمله شاخص‌های تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح به شمار می‌آید. تبعیت از ولایت در یک سازمان به‌ویژه از سوی مدیران و فرماندهان رشد مادی و معنوی کارکنان مجموعه را رقم خواهد زد. از آنجا که وظیفه اصلی ولی، تربیت و هدایت مردم است؛ لذا ولایت‌مداری در یک سازمان به‌ویژه مدیران و فرماندهان به این معنا است که ولی، محور اندیشه‌ها، مواضع، رفتارها قرار گیرد و به‌طور کلی همراه و هماهنگ شدن سازمان با ولی می‌باشد.

دشمن‌شناسی و دشمن‌ستیزی و به‌طور کلی، بصیرت انقلابی یکی دیگر از شاخص‌های تربیتی

مدیریت و فرماندهی به شمار می آید. شناخت حق از باطل و نیز استقامت در راه حق از جمله مهمترین فواید بصیرت انقلابی می باشد. چراکه وجود آن سبب حل مشکلات می گردد؛ بنابراین حاکم شدن بصیرت در یک سازمان به ویژه در سطح مدیران و فرماندهان از یک سو نقش بسزایی در رشد فکری و تحلیلی آنها در مواجهه با فتنه ها و مشکلات دارد و از سوی دیگر تحقق اهداف سازمان را تسهیل می نماید.

۵- نتیجه گیری

در این پژوهش با هدف تبیین نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با تأکید بر مکتب شهید سلیمانی، در ابتدا مهمترین مؤلفه های نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی شهید سلیمانی در سه حوزه شخصیتی، اعتقادی، سیاسی، اجتماعی و مدیریتی - فرماندهی با استفاده از روش تحلیل مضمون (شبکه مضامین) استخراج گردید. سپس با استفاده از روش مطالعه پژوهشی استنباطی، هشت شاخص کلیدی در نظام تربیتی شهید سلیمانی در نیروهای مسلح استخراج شد. اخلاص و ساده زیستی از جمله مهمترین شاخص های نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی در حوزه شخصیتی می باشد. از جمله مهمترین شاخص های الگوی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی در حوزه اعتقادی می توان به ایمان و معنویت اشاره کرد. ولایتمداری، دشمن شناسی و دشمن ستیزی (بصیرت انقلابی) از جمله مهمترین شاخص های الگوی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی در حوزه سیاسی می باشد. مردم دوستی و مردم یاری از جمله مهمترین شاخص های الگوی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی در حوزه اجتماعی می باشد. تعهد شغلی و عملکرد جهادی از جمله مهمترین شاخص های الگوی نظام تربیتی مدیریت و فرماندهی در نیروهای مسلح با توجه به مکتب شهید سلیمانی در حوزه مدیریتی می باشد که ترویج و کار بست آنها در مجموعه نیروهای مسلح سبب رشد مادی و معنوی آن مجموعه و نیز تحقق نیروهای مسلح تراز انقلاب و نظام اسلامی می گردد.

در مجموع از آنجا که وجود یک نظام تربیتی از لوازم اصلی و مهم کارآمدی نیروهای مسلح در هر نظام سیاسی محسوب می‌شود؛ بنابراین، تلبس نیروهای مسلح به شاخص‌های تربیتی مذکور - که مبتنی بر ارزش‌های انقلاب اسلامی می‌باشد- ضمن افزایش کارآیی نیروهای مسلح در انجام وظایف ذاتی‌شان، در سطح کلان نیز در تحقق اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران نیز تأثیرگذار می‌باشد. به عبارت دیگر، بسط و توسعه نظام تربیتی شهید سلیمانی که به مثابه یک مکتب می‌باشد، در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با تقویت نظام اسلامی، تحقق آرمان‌ها و اهداف انقلاب اسلامی را به دنبال خواهد داشت.

منابع

۱. قرآن کریم
۲. ابن منظور (۱۹۹۲). لسان العرب، بیروت: موسسه تاریخ العربی.
۳. اسفندیاری صفا، خسرو و حبیب‌الله دهقان (۱۳۹۴). «الگوی فرماندهی مطلوب از دید فرمانده کل قوا حضرت آیه الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)»، فصلنامه مدیریت نظامی، شماره ۵۹، صص ۱۰۵-۸۷
۴. اسکندری، مجتبی و همکاران (۱۳۹۳). «سبک رهبری فرماندهان نظامی از دیدگاه امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) در نهج‌البلاغه»، فصلنامه مدیریت اسلامی، سال ۲۲، شماره ۱، صص ۴۰-۹
۵. آقامحمدی، داوود (۱۳۸۹)، سیمای فرماندهی، مدیریت و رهبری، تهران: انتشارات دانشگاه افسری امام علی (ع)
۶. آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح (۱۳۶۹)، مصوب فرماندهی کل قوا.
۷. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای به نشانی www.khamenei.ir
۸. جمالی علی و پاسبان ابوالفضل (۱۳۹۴). «شیوه‌های مدیریت و رهبری نظامی شهید صیاد شیرازی در جنگ و تطبیق آن با آموزه‌های اسلامی»، فصلنامه مدیریت و پژوهش‌های دفاعی، س ششم، ش ۷۸: ۹۴-۶۵.
۹. خیرگو، منصور (۱۳۹۵). «مفهوم‌سازی فرماندهی مطلوب از منظر مقام معظم رهبری: پژوهشی کیفی با استفاده از راهبرد نظریه داده بنیاد»، فصلنامه مدیریت نظامی، سال شانزدهم، شماره ۸، زمستان، صص ۴۶-۲۱.
۱۰. دوورژه، موریس (۱۳۶۲). روش‌های علوم اجتماعی، ترجمه خسرو اسدی، تهران: امیرکبیر.
۱۱. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۷). لغت‌نامه دهخدا، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
۱۲. دهقانی پوده، حسین و امین پاشایی هولاسو (۱۳۹۹). «تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی»، فصلنامه مدیریت اسلامی، سال ۲۸، شماره ۲، صص ۳۷-۱۳

۱۳. زارعی محمودآبادی، محمدجواد و شاکر اردکانی، محمد (۱۳۹۷). بررسی تأثیر مدیریت جهادی و فضیلت سازمانی بر رفتار سیاسی کارکنان، فصلنامه مدیریت اسلامی، سال بیست و ششم، ش ۳: ۱۲۷-۱۵۳.
۱۴. زارعی، سعدالله، همکاران (۱۳۹۸). «کنکاشی مقدماتی در مکتب سلیمانی»، فصلنامه مطالعات راهبردی در جهان اسلام، سال بیستم، شماره ۳، صص ۲۵-۵.
۱۵. سلطانی، محمدرضا (۱۳۹۴). مدیریت جهادی، چالش‌ها و الزامات، فصلنامه مدیریت اسلامی، س ۲۲، ش ۲: ۳۹-۹.
۱۶. سوید، یاسین (۱۹۸۹). الكفن العسكري الاسلامی، اصوله و مصادره، دمشق: انتشارات العسكريه.
۱۷. سهرابی، بابک؛ اعظمی، امیر؛ یزدانی، حمیدرضا (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه مدیریت اسلامی با رویکرد فراترکیب، فصل‌نامه چشم‌انداز مدیریت دولتی. س دوم، ش ۶: ۹-۴.
۱۸. شکوهی، غلام (۱۳۶۱). مبانی و اصول آموزش و پرورش، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
۱۹. شیخ‌زاده، محمد و دیگران (۱۳۹۰). «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی»، اندیشه مدیریت راهبردی، س ۵، ش ۱۰، ص ۱۵۱-۱۹۸.
۲۰. ضماهنی مجید و حجرگشت سعید (۱۳۹۴). طراحی و تبیین الگوی فرماندهی (رهبری) سردار شهید حسن باقری، فصلنامه مدیریت انتظامی، س دهم، ش ۴: ۱۰۲-۵۸.
۲۱. طلاس، مصطفی (۱۹۷۹). الرسول العربی و فن الحرب، بیروت: انتشارات اسلامیه.
۲۲. ظاهری، محمد (۱۳۹۹). «ارائه الگوی مدیریتی در تراز انقلاب برای مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سپهبد قاسم سلیمانی»، فصلنامه مدیریت اسلامی، سال ۲۸، شماره ۱، صص ۴۶-۲۱.

۲۳. علوی، سید محمد و محمد اسماعیلی (۱۳۹۷). «ارائه‌ی الگوی فرماندهی مطلوب از دیدگاه اسلام و بیانات مقام معظم فرمانده کل قوا (مدظله‌العالی) با رویکرد فراترکیب»، فصلنامه مدیریت نظامی، سال ۱۸، شماره ۶۹، صص ۱۸-۱.
۲۴. کلینی، محمد (۱۴۲۹ ق). کافی، قم: دارالحدیث.
۲۵. لیبی واسطی، علی بن محمد (۱۳۷۶). عیون الحکم و المواعظ، قم: دار الحدیث.
۲۶. معدنی، جواد؛ میری، محمد (۱۳۹۸). تدوین الگوی مدیریت جهادی در مدیریت مرزها: مطالعه ترکیبی، فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا، س چهارم، ش ۴: ۹۳-۱۲۴.
۲۷. مکارم، ناصر (۱۳۹۳). مدیریت و فرماندهی در اسلام، تهران: انتشارات نسل جوان
۲۸. نقیب‌زاده، عبدالحسین (۱۳۸۰). نگاهی به فلسفه آموزش و پرورش، تهران: انتشارات طهوری.
۲۹. وتر، ظاهر (۱۳۷۴). الاداره العسکریه فی حروب الرسول محمد (ص)، مترجم اصغر قائدان، تهران، نشر صریر.
۳۰. هوشیار، محمدباقر (۱۳۳۵). اصول آموزش و پرورش، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
31. Attride-Stirling, J. (2001), "Thematic Networks: An Analytic Tool for Qualitative Research", *Qualitative Research*, Vol. 1, No. 3, Pp. 385-405.
32. Braun, V. & Clarke, V. (2006), "Using thematic analysis in psychology", *Qualitative Research in Psychology*, Vol. 3, No. 2, Pp. 77-101.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی